17. 5. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Komanditní společnost na akcie v Německu

Zatímco ostatní právní formy obchodních společností vyskytující se v německém právním řadu mají svou obdobu v jedné z právních forem existujících v ČR, toto neplatí pro Komanditgesellschaft auf Aktien (komanditní společnost na akcie, KGaA). Přitom KGaA skýtá oproti ostatním (německým) právním formám určité výhody, které si zaslouží pozornost i z českého pohledu. KGaA patří v Německu sice k méně využívaným právním formám, je přitom ale využívána také některými z největších německých podniků. Tak jsou například v současné době tři z celkem 40 komponent nejvýznamnějšího německého akciového indexu DAX organizovány jako KGaA (Fresenius SE & Co. KGaA, Henkel AG & Co. KGaA a Merck KGaA).

Základní charakteristika

U KGaA se jedná o právnickou osobu, která se od Aktiengesellschaft (*akciová společnost*, **AG**) liší tím, že má dva druhy společníků. Prvním je komanditní akcionář, jenž drží základní kapitál rozdělený do akcií, přičemž za závazky společnosti neručí. Druhým je společník ručící osobně, kterému ze zákona přísluší obchodní vedení a zastupování společnosti a který ručí za závazky společnosti jejím věřitelům neomezeně. Osobně ručícím společníkem může být též právnická osoba. Zásadně pro postavení společníků ručících osobně platí zákonná úprava společníků ručících osobně v Kommanditgesellschaft (*komanditní společnost*, **KG**).

Postavení komanditních akcionářů se v zásadě podobá postavení akcionářů AG. Tvoří valnou hromadu podle předpisů upravujících AG.

Stejně jako AG má KGaA se společníky ručícími osobně, dozorčí radou a valnou hromadou tři povinné orgány; zřízení správní rady jako u Societas Europaea (**SE**)[1], jež v sobě slučuje funkci představenstva a dozorčí rady (tzv. monistický systém), nicméně není možné.

Zatímco u AG nebo SE nemají akcionáři v otázkách obchodního vedení společnosti – s výjimkou tzv. fundamentálních obchodů – možnost participace, potřebují v KGaA společníci ručící osobně u tzv. mimořádných obchodů souhlas valné hromady. Je však možné toto právo souhlasu vyloučit nebo naopak valné hromadě přiznat rozsáhlejší pravomoci participace v otázkách obchodního vedení.

Ve srovnání s dozorčí radou AG resp. SE nemá dozorčí rada KGaA pravomoc, ustanovit členy obchodního vedení (= společníky ručící osobně). Také nemá možnost ustanovit pro ně jednací řád nebo vymezit obchody, jež by podléhali jejímu souhlasu. Dále pak dozorčí rada KGaA na rozdíl od situace v AG neschvaluje účetní závěrku.

Práva a povinnosti valné hromady KGaA jsou v podstatě srovnatelné s právy a povinnostmi valné hromady AG resp. SE. Dále valné hromadě neomezitelně náleží schvalování účetní závěrky KGaA. Kromě toho potřebují určitá rozhodnutí valné hromady souhlas společníků ručících osobně. Na rozdíl od členů představenstva/správní rady AG resp. SE se společnící ručící osobně nemohou podílet na volbě členů dozorčí rady resp. volbě auditora.

Oproti členům představenstva AG resp. SE a – při volbě monistického systému – správní radě a generálním ředitelům SE ručí společnící ručící osobně za závazky společnosti. Tuto nevýhodu lze ale kompenzovat tím, že jako (jediný) společník ručící osobně působí kapitálová společnost (například

Gesellschaft mit beschränkter Haftung, *společnost s ručením omezeným*, **GmbH**).

Stejně jako AG nebo SE nabízí KGaA možnost kotace svých akcií na burze.

Volba KGaA kromě toho omezuje nebo vylučuje aplikaci německých zákonů o spolurozhodování zaměstnanců (Montanmitbestimmungsgesetz, Montanmitbestimmungsergänzungsgesetz, Drittelbeteiligungsgesetz a Mitbestimmungsgesetz). V rozsahu, v němž tyto zákony zásadně platí i pro KGaA, se nerozlišuje mezi KGaA se statutárním a správním sídlem v SRN na straně jedné a KGaA jejíž statutární sídlo je v SRN a správní sídlo je od počátku v zahraničí nebo tam bylo později přeloženo na straně druhé. U KGaA, jež mají správní sídlo mimo SRN a zde nevykonávají žádou operativní činnost má toto ale spíše teoretický význam, jelikož zpravidla nedosáhnou prahové hodnoty, jež jsou předpokladem pro aplikaci zmíněných zákonů a počínají 500 vnitrozemskými zaměstnanaci.

Souhrnně lze říci, že KGaA představuje hybridní právní formu, která se v ohledu k společníkům ručícím osobně podobá KG a v ostaním ohledu AG.

Výhody oproti SE a AG

Právní forma KGaA je celkově flexibilnější než AG nebo SE. Zejména lze v otázkách obchodního vedení buď posílit postavení společníků ručících osobně vůči valné hromadě nebo naopak vytvořit rozsáhlé participační pravomoci valné hromady resp. orgánu zřízeného stanovami. Tak mají podnikatelské rodiny při patřičné koncepci stanov například možnost, zachovat si významný vliv na řízení podniku i bez většiny na valné hromadě, zejména pokud je jediným osobně ručícím společníkem kapitálová společnost, jejíž podíly (většinově) drží podnikatelská rodina. V tomto kontextu je KGaA ideální právní formou pro vstup rodinné společnosti na burzu nebo pro „optimalizaci“ již kotované AG její přeměnou na KGaA. Rovněž se naskýtá možnost zvolit si jako osobně ručícího společníka SE a kombinovat tak výhody obou právních forem. Ustanovením SE jako osobně ručícího společníka může podnik na jedné straně zdůraznit svou mezinárodní orientaci. Na druhé straně je SE ve srovnání například s GmbH jako možným osobně ručícím společníkem považována za „prestižnější“ formu společnosti. V porovnání s AG je SE jako osobně ručící společník flexibilnější alternativou, jelikož se sice i na ni vztahuje tzv. zásada přísnosti stanov (statutární odchylka od zákonné úpravy je povolená jen tehdy, když to zákon výslovně připouští) podle práva AG, ale umožňuje volbu mezi monistickým nebo dualistickým správním systémem. Obzvláště monistická SE je vhodná pro rodinné podniky jako osobně ručící společník, protože umožnuje prostřednictvím správní rady obsazené rodinými členy a nepodléhající spolurozhodování přímo ovlivňovat vedení.

Možnost využití KGaA v ČR

Komanditní společnost na akcie není českému právnímu řádu z historického hlediska vůbec cizí. Existovala v něm do roku 1950 a také několik měsíců v období od 1. května 1990 do 31. prosince 1991, než nabyl účinnosti obchodní zákoník, jenž již tuto právní formu neupravoval. Důvodem nezačlenění komanditní společnosti na akcie do obchodního zákoníku byla malá frekvence využití této formy v dané době.

Koncept komanditní společnosti na akcie jako hybridní formy mezi komanditní a akciovou společností navíc zapadá do stávajícího právního řádu ČR, kde tyto formy existují, a vyplňuje určitou mezeru.

Judikatura Evropského soudního dvora (Centros (1999), Überseering (2002) a Inspire Art (2003)) zavazuje členské státy EU uznat společnost při jejím přistěhování (t.j. přesunutí tzv. správního sídla společnosti) z jiného členského státu, kde byla tato společnost založena, jako společnost státu

založení. Zároveň zákonná úprava KGaA umožňuje přesunutí správního sídla KGaA založené podle německého práva do zahraničí, aniž by došlo k jejímu automatickému zrušení. Společníkem ručícím osobně KGaA může být i právnická osoba z jiné členské země EU, například společnost s ručením omezeným podle českého práva nebo SE se sídlem v ČR.

Výhody, jež KGaA nabízí v určitých konstelacích oproti AG a SE, platí stejnou měrou vůči akciové společnosti podle českého práva, jejíž představenstvo je voleno buď valnou hromadou, tedy akcionáři, nebo – když to stanovy určí – dozorčí radou, která je zase volena valnou hromadou. Obdobně je při volbě monistického systému správní rada akciové společnosti volena valnou hromadou.

Vzhledem k těmto výhodám může být využití KGaA v daných konstelacích zajímavou alternativou vůči akciové společnosti podle českého práva.

Thomas Bauer
Associated Partner se specializací korporační právo, fúze a akvizice

GÖRG Partnerschaft von Rechtsanwälten mbB

Upper West
Kantstraße 164

10623 Berlín
Spolková republika Německo

Tel.: +49 30 884 503 131
e-mail: tbauer@goerg.de

---

[1] Pokud není výslovně uvedeno jinak, se v tomto článku jedná o SE se sídlem v SRN.

Další články:

- Oceňování senior center a domovů se zvláštním režimem v nemovitostních fondech
- Změna výroby na příkaz mateřské společnosti bez finanční kompenzace vzniklých ztrát? Judikát NSS, který mění pohled na převodní ceny
- Byznys a paragrafy, díl 26.: Smírčí řízení jako alternativní nástroj řešení sporů mezi podnikateli
- „Bez pohlavků“: jasná hranice výchovy v českém právu
- Nová éra v boji proti nekalým obchodním praktikám: Co přinese nové procesní nařízení EU?
- Diskriminace není legrace aneb nerovné zacházení s akcionáři při výplatě zálohy na podíl na zisku
- Licence LUC v podnikatelské strategii provozovatelů dronů
- Neplatnost usnesení valné hromady akciové společnosti v rozhodovací praxi soudů
- Aktuální novelizace potravinových vyhlášek
- Zaměstnanecké akcie (ESOP) v roce 2026: co přináší novela a jak se na ni připravit

- Zelené standardy pro výstavbu a renovace: jaké povinnosti přinese nová evropská úprava?